

Rada
Európskej únie

V Bruseli 13. januára 2021
(OR. en)

5223/21
ADD 1

LIMITE

JAI 22
MIGR 10
COASI 3

POZNÁMKA

Od:	Komisia
Komu:	Delegácie
Predmet:	Spoločné vyhlásenie o spolupráci Afganistanu a EÚ v oblasti migrácie

Spoločné vyhlásenie o spolupráci Afganistanu a EÚ v oblasti migrácie

Úvod

Európska únia (ďalej len ako „EÚ“) a Afganská Islamská republika neprestajne čelia značným utečeneckým a migračným výzvam, ktoré majú dlhodobejší charakter. Riešenie týchto výziev si vyžaduje solidaritu, pevné odhodlanie a spoločné úsilie. Spoločné vyhlásenie o spolupráci Afganistanu a EÚ v oblasti migrácie (ďalej len „spoločné vyhlásenie“) je vyjadrením spoločného záväzku EÚ a vlády Afganistanu zintenzívniť vzájomnú spoluprácu pri riadení migrácie do Afganistanu a z Afganistanu, ako aj pri predchádzaní neregulárnej migrácii a návrate neregulárnych migrantov. K neregulárnym migrantom patria tí Afganci, ktorým na základe uplatnenia všetkých príslušných vnútroštátnych a medzinárodných právnych nástrojov a právnych postupov nemožno poskytnúť medzinárodnú ochranu. Táto spolupráca je súčasťou celkového partnerstva medzi vládou Afganistanu a EÚ spočívajúceho v koordinovanom úsilí.

Vláda Afganistanu a EÚ sa zaväzujú, že budú pokračovať vo svojom komplexnom dialógu o migrácii¹. Účelom „spoločného vyhlásenia“ nie je stanoviť zákonné práva alebo záväzky podľa medzinárodného či vnútroštátneho práva. Jeho cieľom je vytvoriť podmienky na nadviazanie štruktúrovaného dialógu a spolupráce v oblasti migrácie, ktoré budú vychádzať zo záväzku hľadať účinné spôsoby na riešenie potrieb oboch strán. Spoločné vyhlásenie má podporovať bilaterálne vzťahy členských štátov EÚ s Afganistanom a nemožno ho vykladať tak, že by nahrádzalo existujúce bilaterálne dohody medzi členskými štátmi EÚ a Afganistanom alebo bránilo uzavretiu budúcich bilaterálnych dohôd či dojednaní medzi členskými štátmi EÚ a Afganistanom.

V tomto spoločnom vyhlásení sa uvádza séria opatrení, ktoré majú EÚ a vláda Afganistanu v duchu spolupráce prijať, aby mohli stanoviť rýchly, účinný a zvládnuteľný proces hladkého, dôstojného a riadneho návratu štátnych príslušníkov Afganistanu, ktorí nespĺňajú platné podmienky pre vstup na územie EÚ a pobyt na území EÚ, a zároveň uľahčiť udržateľnú reintegráciu uvedených osôb v Afganistane.

V rámci spolupráce na základe tohto vyhlásenia sú EÚ a Afganistan naďalej viazaní všetkými svojimi medzinárodnými záväzkami a v tomto zmysle predovšetkým

- dodržiavajú ustanovenia Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a Newyorského protokolu k nemu z roku 1967,

¹ Napríklad prostredníctvom dohody o spolupráci, partnerstve a rozvoji medzi EÚ a Afganistanom, ktorú EÚ a Afganistan podpísali vo februári 2017 a v rámci ktorej bola zriadená Osobitná pracovná skupina pre ľudské práva, dobrú správu vecí verejných a migráciu

- dodržiavajú práva a slobody zaručené v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a v Charte základných práv EÚ, ako aj vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv,
- zaisťujú bezpečnosť, rešpektujú dôstojnosť a dodržiavajú ľudské práva neregulárnych migrantov, na ktorých sa vzťahuje konanie o návrate a readmisii.

Časť I: Rozsah spolupráce

1. EÚ a vláda Afganistanu majú v úmysle úzko spolupracovať, aby v prípade štátnych príslušníkov Afganistanu, ktorí nespĺňajú podmienky pre pobyt v EÚ, zabezpečili dôstojný, bezpečný a riadny návrat do Afganistanu.
2. Afganistan v súlade so svojimi záväzkami, ktoré pre neho vyplývajú z medzinárodného práva, opätovne potvrdzuje svoj záväzok prijať späť svojich občanov, v prípade ktorých možno po náležitom posúdení každého individuálneho prípadu členskými štátmi EÚ konštatovať, že neoprávnene vstúpili do EÚ alebo sa neoprávnene zdržiavajú na území EÚ.
3. Štátni príslušníci Afganistanu, u ktorých neboli zistené žiadne právne dôvody na zotrvanie v členskom štáte EÚ, ktorých potreba ochrany alebo prípadné závažné humanitárne dôvody boli posúdené v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi a ktorí dostali vykonateľné rozhodnutie o povinnosti opustiť daný členský štát, sa môžu rozhodnúť pre dobrovoľný návrat. Obe strany sa zhodujú na tom, že táto možnosť je preferovanou formou organizovania návratu štátnych príslušníkov Afganistanu.

Štátni príslušníci Afganistanu, ktorí sa rozhodnú, že sa nepodrobia výkonu rozhodnutia členského štátu EÚ o návrate dobrovoľne, budú po vyčerpaní správnych a súdnych konaní s odkladným účinkom vrátení do Afganistanu.

Členské štáty EÚ zvážia poskytnutie primeraného času na návrat za podmienok stanovených v príslušných právnych predpisoch, pričom zohľadnia osobitné okolnosti každého individuálneho prípadu.

4. Pred vrátením štátnych príslušníkov Afganistanu EÚ v súlade s medzinárodným právom dôkladne posúdi humanitárne aspekty s osobitným dôrazom na maloleté osoby bez sprievodu, staršie osoby, slobodné ženy a ženy, ktoré sú hlavou rodiny. Bude sa dodržiavať zásada zachovania celistvosti rodiny a zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia, a to aj v prípade vážne chorých osôb. Osobitnými opatreniami sa zabezpečí, aby bola takýmto zraniteľným skupinám počas celého procesu poskytovaná primeraná ochrana, pomoc a starostlivosť.
5. Maloletá osoba bez sprievodu sa nemá vrátiť, pokiaľ nebude vrátená členovi svojej rodiny, ustanovenému opatrovníkovi alebo do primeraného prijímacieho zariadenia v Afganistane. Vždy sa riadne prihliada na najlepšie záujmy dieťaťa.

Na účely tohto vyhlásenia:

- pri posudzovaní celistvosti rodiny pozostáva „rodinná jednotka“ z rodičov s maloletými deťmi mladšími ako 18 rokov,
- „vážne choré osoby“ sú osoby so závažným ochorením, ktoré v Afganistane nemožno liečiť.

6. Na základe tohto politického vyhlásenia budú EÚ a vláda Afganistanu úzko spolupracovať, aby uľahčili riadenie migračného tlaku a zvýšili efektívnosť tohto riadenia.
7. Súčasťou tohto politického vyhlásenia je prijatie obojstranného záväzku, ktorým je ďalej zlepšovať vzájomnú spoluprácu v oblasti sprievodných rozvojových opatrení v snahe prispieť k väčšej udržateľnosti inštitucionálnej štruktúry Afganistanu a k účinnejšiemu procesu implementácie v záujme podpory udržateľnej reintegrácie vracajúcich sa Afgancov.

Časť II: Uľahčenie procesu návratu

1. V záujme uľahčenia procesu návratu EÚ zabezpečí, aby každý Afganec, ktorý sa v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom dobrovoľne alebo nedobrovoľne vracia do Afganistanu, bol držiteľom uznaného platného cestovného dokladu, ako je napr. afganský cestovný pas, afganský cestovný doklad alebo štandardný cestovný doklad EÚ pre návrat².
2. Ak štátny príslušník Afganistanu, ktorý má byť vrátený, nemá platný cestovný pas, príslušný afganský orgán zabezpečí, aby bol proces preverovania ukončený a aby bol danej osobe najneskôr do štyroch týždňov od predloženia žiadosti členským štátom EÚ vydaný cestovný pas alebo cestovný doklad.

Ak má členský štát EÚ dôkaz preukazujúci, že osoba, ktorá má byť vrátená, je štátnym príslušníkom Afganistanu, afganské orgány vynaložia maximálne úsilie, aby tento dôkaz overili a aby v lehote dvoch týždňov vydali cestovný pas alebo cestovný doklad.

Ak cestovný doklad nebol v tejto lehote vydaný, členský štát EÚ môže vydať štandardný cestovný doklad EÚ pre návrat.

² Európsky štandardný cestovný doklad pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín (odporúčanie Rady z 30. novembra 1994).

3. V záujme uľahčenia návratu a readmisie štátnych príslušníkov Afganistanu môžu členské štáty EÚ využívať pravidelné alebo nepravidelné lety na letisko v Kábule (existujúce zariadenia určené na tento účel) a na akékoľvek iné afganské letiská určené na základe vzájomnej dohody, ako aj spoločné lety na návrat štátnych príslušníkov Afganistanu z viacerých členských štátov EÚ, ktoré sú organizované a koordinované agentúrou Frontex. Všetky členské štáty EÚ sa môžu zapojiť do spoločných návratových operácií organizovaných prostredníctvom nepravidelných letov. Spoločné návratové lety sa budú uskutočňovať na základe tohto vyhlásenia.
4. V prípade nepravidelných letov poskytnú členské štáty EÚ tri týždne pred dátumom návratu údaje o lete (s maximálnym počtom 50 navrátilcov na let, tento počet možno po dohode s vládou Afganistanu zvýšiť) a osobné údaje dotknutých navrátilcov v súlade s uplatniteľnými pravidlami ochrany osobných údajov. Členské štáty EÚ budú možno nútené zarezervovať na let väčší počet miest pre osoby mimo rezervy na návrat, nemú však presiahnuť vopred oznámený maximálny počet. Členské štáty EÚ a agentúra Frontex budú svoje nepravidelné lety koordinovať s afganskými orgánmi, aby zaistili náležité riadenie návratov a obmedzili tak maximálny počet nedobrovoľných navrátilcov na 500 za mesiac, tento počet však možno po predchádzajúcej konzultácii zvýšiť. Strop tohto počtu sa vzťahuje na všetkých nedobrovoľných navrátilcov, bez ohľadu na to, či boli repatriovaní na základe bilaterálnej dohody alebo spoločného vyhlásenia. Všetci afganskí navrátilci budú po príchode readmitovaní.

5. Členovia eskorty a ďalší sprevádzajúci personál nebudú musieť mať pri ceste do Afganistanu platné afganské vízum, pokiaľ nemusia vstúpiť na územie Afganistanu. V takýchto prípadoch vydajú afganské misie držiteľom služobných pasov bezplatne do piatich pracovných dní víza na viac vstupov s platnosťou na jeden rok. Pri procese návratu žien prijímú členské štáty primerané opatrenia vrátane zabezpečenia ženskej eskorty. Členovia eskorty budú osobitne vyškolení a budú konať v súlade s normami EÚ³.
6. Členské štáty EÚ zabezpečia, aby každá osoba readmitovaná v Afganistane, u ktorej sa neskôr preukáže, že nie je štátnym príslušníkom Afganistanu, bola prijatá späť dotknutým členským štátom EÚ alebo aby ju dotknutý členský štát EÚ odovzdal do jej krajiny pôvodu.

Časť III: Informovanie a zvyšovanie povedomia

1. EÚ, jej členské štáty a vláda Afganistanu úzko spolupracujú, aby prípadne aj v súčinnosti s príslušnými mimovládnymi a medzivládnymi organizáciami zabezpečili, že štátnym príslušníkom Afganistanu, ktorí sa zdržiavajú v EÚ, budú poskytnuté objektívne a presné informácie o ich návrate a reintegrácii v Afganistane, aby sa tak o svojom návrate mohli rozhodnúť na základe poznania všetkých skutočností. Na tento účel zorganizuje EÚ a jej členské štáty v súčinnosti s príslušnými medzivládnymi alebo mimovládnymi organizáciami informačné kampane zamerané na afganské komunity v EÚ.

³ Rozhodnutie Rady 2004/573/ES z 29. apríla 2004 o organizácii spoločných letov na odsuny štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú príkazy na individuálny odsun, z územia dvoch alebo viacerých členských štátov.

2. V snahe zabrániť ďalšej neregulárnej migrácii z Afganistanu a vytvoriť podmienky pre udržateľnú reintegrácii afganských navrátilcov prijme vláda Afganistanu potrebné opatrenia, ktorých súčasťou budú aj informačné kampane a kampane na zvyšovanie povedomia, s cieľom upozorniť obyvateľstvo na nebezpečenstvá spojené s neregulárnou migráciou. EÚ má v úmysle prispievať na financovanie takýchto informačných kampaní.

Časť IV: Návratové programy a pomoc pri reintegrácii

1. Pri návratových programoch má EÚ v úmysle pokryť všetky cestovné náklady spojené s návratom Afgancov až do ich konečnej destinácie v Afganistane vrátane administratívnych nákladov a nákladov na prepravu batožinu v súlade s hmotnostnými normami pri medzinárodných letoch.
2. V záujme uľahčenia udržateľnej reintegrácie EÚ vytvára a financuje programy na podporu štátnych príslušníkov Afganistanu, ktorí sa vracajú do Afganistanu, a na podporu ich hostiteľských komunit. Pri tvorbe a implementácii reintegračných programov sa osobitná pozornosť bude venovať potrebám detí, žien a navrátilcov v zraniteľnom postavení.
3. Pomoc pri reintegrácii navrátilcov bude dopĺňať celkovú rozvojovú spoluprácu Afganistanu a EÚ a bude s ňou úzko koordinovaná. Obe strany sú naďalej plne odhodlané dodržiavať zásady účinnosti pomoci a zvyšovať tak synergie jednotlivých intervencií, a osobitne sa pritom zameriavať na implementačné systémy a kapacity vo vnútri krajiny, opierať sa o prepojenie medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom a mobilizovať zdroje tak na bilaterálnej, ako aj na regionálnej úrovni.

4. Pomoc EÚ zameraná na udržateľnú reintegráciu navrátilcov bude implementovaná v súlade s revidovaným afganským národným rámcom pre mier a rozvoj, najmä pokiaľ ide o podporu miestnej samosprávy a poskytovanie základných služieb postihnutým skupinám obyvateľstva, ako je to zakotvené aj v cieľoch udržateľného rozvoja
5. V snahe pomôcť navrátilcom opätovne si vybudovať v Afganistane svoje živobytie má EÚ v úmysle podporovať prostredníctvom koherentného rámca úsilie o udržateľnú reintegráciu, ktoré bude prihliadať na potreby navrátilcov a ich host'ovských komunít a zároveň posilňovať inštitucionálne kapacity príslušných vládnych inštitúcií. Tieto opatrenia budú vypracované spoločne, pričom budú vychádzať z oblastí intervencií odsúhlasených v súlade s národnými programami priorít vlády v rámci prípravy orientačných programov pre jednu alebo viaceré krajiny na roky 2021-2027 vo vzťahu k Afganistanu.

Časť V: Boj proti prevádzachtvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi

1. EÚ zintenzívni svoje úsilie o podporu vlády Afganistanu pri predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a prevádzachtvu migrantov a boji proti nim. Súčasťou takejto pomoci je budovanie kapacít orgánov presadzovania práva, ako aj osobitná podpora, ktorá je potrebná pri príprave a vykonávaní účinných právnych predpisov v oblasti prevádzachtva migrantov.
2. Konkrétne návrhy spoločne vypracuje EÚ a Afganistan súbežne so začiatkom spolupráce na základe tohto vyhlásenia.

Časť VI: Spoločná pracovná skupina

V záujme uľahčenia uplatňovania tohto vyhlásenia sa budú zasadnutia spoločnej pracovnej skupiny konať pravidelne, podľa možnosti každých šesť mesiacov alebo aspoň raz ročne, a to bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť zvolávať zasadnutia na žiadosť Afganistanu alebo EÚ aj v kratšej lehote na účely prerokovania otázok, ktoré vyvstanú. Uvedená pracovná skupina bude:

- a) monitorovať uplatňovanie tohto vyhlásenia;
- b) diskutovať o ďalších opatreniach v záujme uľahčenia spolupráce a umožnenia náležitého riadenia návratových tokov;
- c) v prípade potreby navrhovať zmeny tohto vyhlásenia.

Časť VII: Výmena dokumentov

EÚ a Afganistan vyhlasujú, že majú v úmysle vymieňať si nasledujúce dokumenty:

- a) zoznam pracovníkov diplomatických misií a konzulárnych úradov na území žiadajúcej strany na účely vydávania cestovných dokladov;
- b) zoznam letísk, ktoré by sa mali prednostne využívať pre návratové operácie;
- c) všetky informácie uľahčujúce komunikáciu a riadne vykonávanie tohto vyhlásenia a
- d) zoznam dokladov, ktoré sa považujú za dôkaz preukazujúci štátnu príslušnosť.

Časť VIII: Začiatok spolupráce

Toto vyhlásenie je podpísané v anglickom jazyku a jazyku Darí; obe znenia sú rovnocenné.

Spolupráca začne dňom podpísania tohto vyhlásenia. Vyhlásenie vytvára rámec pre spoluprácu na dobu neurčitú. Každý rok v deň výročia podpísania tohto vyhlásenia môže každá zo strán po predchádzajúcej konzultácii so spoločnou pracovnou skupinou oznámiť druhej strane svoj úmysel prerušiť túto spoluprácu, v dôsledku čoho bude spolupráca na základe tohto vyhlásenia ukončená po troch (3) mesiacoch.

Časť IX: Výmena názorov

V prípade rozdielného výkladu a chápania tohto vyhlásenia alebo spolupráce, ktorá je na ňom založená, by sa vzájomne prijateľné riešenie malo nájsť v rámci spoločnej pracovnej skupiny na základe anglického znenia.

Časť X: Súvis s bilaterálnymi dohodami

Členské štáty, ktoré uzavreli bilaterálne dohody s Afganistanom, by mali postupovať v zmysle týchto dohôd, a to bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť všetkých členských štátov zapojiť sa do spoločných návratových operácií koordinovaných agentúrou Frontex. V prípade uvedených spoločných návratových operácií by mala žiadosti o povolenie na pristátie vybavovať delegácia EÚ.

Spoločné vyhlásenie o spolupráci v oblasti migrácie bolo podpísané v [miesto] dňa [dátum].

Za Európsku úniu

Za vládu

Afganskej islamskej republiky

Meno

Meno

(titul/funkcia)

(titul/funkcia)
